

12. _____ is an exclusive right given by law for a certain term of years to an author, composer, etc., to print, publish and sell copies of his original work.
 a) Copyright b) Design
 c) Patent d) none of these
13. _____ is an erroneous belief concerning something.
 a) undue influence b) mistake
 c) fraud d) misrepresentation

Q.1. B. Answer in one Sentence (Any 5) (10)

1. State whether a notice of dishonor of a cheque is required to be given or not?
2. Who is an Unpaid Seller?
3. Define the concept of Goods.
4. Which are the types of Offer?
5. Who are the parties to a contract of sale of goods?
6. State whether intellectual property is Tangible or Intangible?
7. What do you mean by WIPO?

Q. 2) Write Short Note (Any 4) (20)

1. Wagering Agreement
2. Promissory Note
3. Holder and Holder in due Course
4. Auction Sale
5. Caveat Emptor
6. Noting and Protesting

Q. 3) Answer the following question in 150 words. (any 3) (30)

1. Explain the characteristics of a trademark.
2. Write the essentials of a valid offer.
3. Describe the various types of goods.
4. State the different types of cheques.
5. Write the difference between Cheque and Promissory Note

Q. 4) Answer the following question in 300 words. (any 2) (30)

1. State the essentials of a valid contract.
2. Who is an unpaid seller? What are the rights of an unpaid seller?
3. What is meant by free consent? State the flaws that exist in a free consent.
4. State the various types of contract.

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र. १. अ खालील प्रश्नांचे योग्य पर्याय निवडा. (कोणतेही १०) (१०)

१. जेव्हा व्यक्ति अनुषंगिक वचनांची कार्यवाही करारातील अटीनुसार करतात, त्यावेळी .....
 समापन झाले असे म्हणतात.
 अ) फसवणूकीने ब) कार्यवाहीने
 क) करार भंग होऊन ड) वरील सर्व
२. भारतात तयार केलेली वचन चिठ्ठी ऑस्ट्रेलियात देय असेल तर अशा वचन चिठ्ठीला .....
 म्हणतात.
 अ) बनावट हुंडी ब) देशी हुंडी
 क) अपूर्णावस्थेतील हुंडी ड) विदेशी हुंडी
३. धनादेशाशी निगडित ..... व्यक्ति असतात.
 अ) ४ ब) ३
 क) २ ड) १

४. .... हे दुसरे तिसरे काही नसून त्या संशोधनाला त्याच्या शोधाचा विशेष उपयोग करण्याची अनुज्ञेयता दिलेली असते.
 अ) संकल्पना आरेखन ब) पेटंट
 क) लेखाधिकार ड) बौद्धिक संपदा
५. मालविक्री करार जर ..... होत असेल तर तो माल वर्णनाशी मिळता जुळता असणे हे गृहित धरलेले असते.
 अ) आश्वासन ब) अट
 क) वर्णन ड) यापैकी कोणतेच नाही
६. हुंडी किंवा धनादेश काढणाऱ्या व्यक्तिला ..... म्हणतात.
 अ) पृष्ठांकन प्राप्तकर्ता ब) आदेशक
 क) प्राप्तकर्ता ड) हमीदार
७. ज्या व्यक्तिला हमी दिलेली असते तो दोषी ठरल्यास त्या व्यक्तिला हमी दिली जाते तिला ..... म्हणतात.
 अ) प्रमुख कर्जदार ब) आदेशक
 क) लिलाव करणारा ड) अभिवचन देणारा
८. करार करतेवेळी एखादा करार वैध असेल परंतु त्याचवेळी असा करार कायद्यात झालेल्या बदलाने किंवा इतर कारणाने कार्यान्वित होणे अवश्यप्राय झाले तर वैध करार ..... करार होतो.
 अ) अनाहूत ब) बेकायदेशीर
 क) वैध ड) व्यर्थ
९. .... म्हणजे दस्तातील दर्शनी भागावर आणि मागील पानावर व्यक्तीचे नाव लिहिणे.
 अ) नोंदणी ब) निशेधिकरण
 क) पृष्ठांकन ड) कार्यवाही
१०. .... म्हणजे विक्रित वाढ करण्याच्या हेतूने कोणत्याही वस्तूचा वापर किंवा पुरवठा करणे किंवा कोणत्याही प्रकारे सेवा कोणत्याही अनिष्ट पद्धती स्वीकारणे व फसवणुकीचा मार्ग अवलंबणे.
 अ) उचित व्यापारी प्रथा ब) अनुचित व्यापारी प्रथा
 क) प्रतिबंधित ड) वरील सर्व
११. .... माल की जो करार करतेवेळी विक्रेत्याच्या ताब्यात नसतो परंतु पुढील तारखेपर्यंत तो विक्रेता माल प्राप्त करतो किंवा उत्पादित करतो.
 अ) विशिष्ट ब) संभाव्य
 क) भविष्यातील ड) अस्तित्वातील
१२. लेखक, संगीत रचनाकार इत्यादींना छपाई, प्रकाशन आणि मूळ कामाच्या प्रतीची विक्री करण्यासाठी दिलेला हक्क म्हणजे .....
 अ) लेखाधिकार ब) संकल्पना आरेखन
 क) पेटंट ड) यापैकी कोणतेच नाही
१३. .... म्हणजे एखाद्या गोष्टीवर ठेवलेला चुकीचा विश्वास.
 अ) अनुसूचित प्रभाव ब) चूक
 क) फसवणूक ड) असत्य विधान

प्र. १. ब एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही ५)

(१०)

१. धनादेशाच्या अनादराबाबत सूचना द्यावी लागते का?
२. 'अदत्त विक्रेता' कोणास म्हणतात?
३. 'माल' या संज्ञेची व्याख्या लिहा.
४. प्रस्तावाचे प्रकार कोणते?
५. मालविक्री कराराचे पक्ष कोणते?
६. बौद्धिक संपदा ही दृश्य संपत्ती का अदृश्य संपत्ती ते नमूद करा.

७. WIPO म्हणजे काय ?
टीपा लिहा. (कोणतेही ४) (२०)
१. पैज लावण्याचा करार
  २. वचन चिठ्ठी
  ३. धारक आणि यथाविधी धारक
  ४. लिलाव
  ५. खरेदीदाराची सावधगिरी
  ६. नोंदणी आणि निशेधिकरण
- प्र. ३) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नाचे उत्तर १५० शब्दांत लिहा. (कोणतेही ३) (३०)
१. व्यापार चिन्हांची वैशिष्ट्ये लिहा.
  २. कायदेशीर प्रस्तावातील आवश्यक बाबी लिहा.
  ३. मालाचे विविध प्रकार लिहा.
  ४. धनादेशाचे विविध प्रकार विस्तृत करा.
  ५. धनादेश व हुंडी यामधील फरक लिहा.
- प्र. ४) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तरे ३०० शब्दांत लिहा. (कोणतेही २) (३०)
१. वैद्य करारातील आवश्यक घटक लिहा.
  २. अदत्त विक्रेता कोण असतो? अदत्त विक्रेत्याचे हक्क विस्तारित करा.
  ३. मुक्त संमती म्हणजे काय? मुक्त संमती मधील दोष विस्तृत करा.
  ४. करारांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
-